

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 218-220/2544

นาย นิวัต นาคะสุวรรณ กับพวก โจทก์ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 มาตรา 54

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้จำเลยเป็นรัฐวิสาหกิจและโจทก์ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจต้องตกอยู่ภายใต้บังคับคดีของคณะรัฐมนตรีในการดำเนินการบริหารรัฐวิสาหกิจ แต่การที่จำเลยหักเงินโบนัสของโจทก์สืบเนื่องมาจากจำเลยได้ปฏิบัติตามหนังสือของกระทรวงการคลังที่ขอความร่วมมือในการแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศโดยให้จำเลยชักชวนพนักงานเสียสละปรับลดเงินโบนัสด้วยความสมัครใจ มิใช่เป็นมติของคณะรัฐมนตรีที่สั่งการให้ปรับลดเงินโบนัส การที่ จำเลยกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินโบนัสและได้จ่ายเงินโบนัสตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง จำเลยจึงไม่มีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การจ่ายเงินโบนัส ซึ่งไม่เป็นคุณแก่พนักงานของจำเลยโดยพนักงานไม่ยินยอม

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเก้าฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า จำเลยเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2497 และเป็นนายจ้างของโจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเก้าจำเลยจ่ายโบนัสให้แก่พนักงานและลูกจ้างเป็นประจำทุกปีอย่างแน่นอนตามระเบียบปฏิบัติงานขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินโบนัส พ.ศ. 2523 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบปฏิบัติงานขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินโบนัส พ.ศ. 2523 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2525 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2525 ระเบียบดังกล่าวถือเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างในปี พ.ศ. 2541 กระทรวงการคลังได้มีหนังสือที่ กค.0529.2/ว.7 เรื่อง การปรับลดโบนัสของรัฐวิสาหกิจฉบับลงวันที่ 29 มกราคม 2541 ให้จำเลยเจรจากับพนักงานและลูกจ้างของจำเลยร่วมกันเสียสละปรับลดโบนัสจากผลการดำเนินงานประจำปี 2540 ประมาณร้อยละ 20 ต่อมาเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2541 จำเลยได้ประกาศปรับลดเงินโบนัสพนักงานและลูกจ้างเฉพาะในส่วนที่จะได้รับเพิ่มเติมตามผลการประเมินในอัตราร้อยละ 20 จำเลยหักเงินโบนัสของโจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเก้าตามประกาศดังกล่าว โดยไม่ได้รับความยินยอม ซึ่งเป็นการขัดต่อสภาพการจ้างและขัดต่อพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 มาตรา 54วรรคสอง เนื่องจากโบนัสเป็นสภาพการจ้างที่เกิดจากประเพณีปฏิบัติมาก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 และได้ปฏิบัติมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้บังคับจำเลยคืนเงินโบนัสที่หักพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันหักเงินจนกว่าจะชำระคืนให้โจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเก้าตามบัญชีท้ายคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง จำเลยทั้งสามสำนวนให้การว่า จำเลยเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงคมนาคมการจ่ายเงินโบนัสของจำเลยเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติงาน องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินโบนัสพ.ศ. 2523 ข้อ 2 ในปี พ.ศ. 2541 ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้ออกมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงการคลังจึงมีหนังสือถึงจำเลย จำเลยได้ประชุมระดับผู้บริหารและมีมติอนุมัติให้ปรับลด

โบนัสพนักงานร้อยละ 20 ของวงเงินที่ได้รับเพิ่ม จำเลยได้หักโบนัสของโจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเก้า การกระทำของจำเลยเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลตามข้อเสนอของกระทรวงการคลัง จำเลยไม่ได้หักโบนัสของโจทก์ดังกล่าวโดยพลการแต่มีการประชุมผู้บริหารกับผู้แทนสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งถือเป็นตัวแทนผู้มีอำนาจของโจทก์ทุกคน จนมีมติให้หักโบนัสดังกล่าวได้ โจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเก้าในฐานะเป็นพนักงานของจำเลยต้องผูกพันด้วยการหักโบนัสดังกล่าวจึงไม่เป็นการขัดต่อสภาพการจ้างดังที่โจทก์อ้าง แต่เป็นอำนาจบริหารของนายจ้างสามารถกระทำได้เพื่อประโยชน์ของหน่วยงาน โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ขอให้ยกฟ้อง ศาลแรงงานกลางพิพากษาให้จำเลยคืนเงินโบนัสปี 2540 ที่หักไว้พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของเงินโบนัสส่วนที่หักไว้ของโจทก์แต่ละคนนับแต่วันที่หักเงินโบนัส จนกว่าจะคืนเงินโบนัสดังกล่าวแก่โจทก์แต่ละคนเสร็จ จำเลยทั้งสามสำนวนอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า "มีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยว่า จำเลยมีสิทธิที่จะหักเงินโบนัสของโจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเก้าโดยโจทก์ดังกล่าวไม่สมัครใจหรือไม่ เห็นว่า แม้จำเลยจะเป็นรัฐวิสาหกิจและโจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเก้าซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจต้องตกอยู่ภายใต้บังคับมติของคณะรัฐมนตรีในการดำเนินการบริหารรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การที่จำเลยหักเงินโบนัสของโจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเก้าอันเป็นข้อพิพาทในคดีนี้ สืบเนื่องมาจากจำเลยได้ปฏิบัติตามหนังสือของกระทรวงการคลังตามเอกสารหมายเลข 1 ซึ่งหนังสือดังกล่าวเป็นเพียงแต่กระทรวงการคลังขอความร่วมมือจากจำเลยในการแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศโดยให้จำเลยดำเนินการชักชวนให้พนักงานของจำเลยเสียสละปรับลดเงินโบนัสประจำปี 2540 ด้วยความสมัครใจเท่านั้น มิใช่เป็นมติของคณะรัฐมนตรีที่สั่งการให้จำเลยดำเนินการปรับลดเงินโบนัสของพนักงานซึ่งจำเลยและพนักงานของจำเลยต้องปฏิบัติตามแต่อย่างไร การที่จำเลยกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินโบนัสให้แก่พนักงานของจำเลย และได้จ่ายเงินโบนัสตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวตลอดมา จึงถือได้ว่าเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง จำเลยจึงไม่มีสิทธิที่จะเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ การจ่ายเงินโบนัสซึ่งไม่เป็นคุณแก่พนักงานของจำเลยโดยพนักงานของจำเลยไม่ยินยอม การที่จำเลยดำเนินการหักเงินโบนัสของโจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเก้าในอัตราร้อยละ 20 ในวงเงินที่ได้รับเพิ่มแม้จะเป็นการปฏิบัติตามหนังสือของกระทรวงการคลังก็ตาม แต่ก็เป็นการเปลี่ยนแปลงข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างซึ่งไม่เป็นคุณ ฉะนั้นเมื่อโจทก์ทั้งหนึ่งร้อยเจ็ดสิบเก้ามิได้ให้ความยินยอม จำเลยจึงไม่มีสิทธิที่จะหักเงินโบนัสของโจทก์ดังกล่าว ศาลแรงงานกลางพิพากษาชอบแล้ว อุทธรณ์ของจำเลยทั้งสามสำนวนฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน

องค์คณะ

ปัญญา สุทธิบัติ · กมล เพียรพิทักษ์ · พูนศักดิ์ จงกลนิ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/218-220/2544>